

NÉPNELVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 filler (3 krajczar) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal . 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A tanító föladata a társadalomban.

A tanügyi s egyéb társadalmi lapokban igen sok czikk jelent meg mostanában a tanítók társadalmi kötelezettségeiről. Volt azokban mindenről szó, csak a legszükségesebből esett kevés. De első pillanatra mit is tarthatnánk e téren a tanító föfeladatának, ha nem olvasókörök, dalegyletek alakítását, népkönyvtárak létesítését? Tény, hogy a tanítónak sehol sem nyílik több alkalma érintkezni a néppel, mint ily körökben. Magam is híve vagyok ezen eszme fölkarolásának. De el sem lehetne vitatni annak fontosságát és szükségességét, mert azonkívül, hogy a nép tovább művelődésének ily körök legbővebb forrása nyújtanak, a tanító itt ismertetheti és kedveltetheti meg népével a szépet, jót s igazat; itt irtogathatja leginkább azon hibákat, a melyek a nép között burjánznak. Amde hogy a szónak hatása legyen, ahhoz *példa* is kell. A szó tanít, a példa magával ragad. S ezért én a tanító társadalmi föfeladatát példás magaviseletében vélem megállapítani. Olvasó- s egyéb körök alakítása alól a tanítók 90 százaléka adott viszonyainál fogva kimentí magát s még csak kötelességmulasztással sem vádolható ezért; de a jó példaadás kötelezettsége alól, nyíltan kérdem, ki menthetné ki magát? Senki.

Lássuk tehát, mivel adjon példát a tanító népének?

A talánosságban szólva: egész *egyéniségével*, melyből jelleme, modora, ildomossága, ember-szeretete, *munkásságával*, melyből pontossága, szorgalma, odaadása, lelkiismeretessége tűnjék ki. Legkülönösebben pedig saját, bensőleg is átértett *vallásosságával*, mert ha «Minden ország talpköve, támasza a tiszta erkölcs», még inkább áll ez a társadalomra, melyben ama talpkönek, támasznak gyökerednie kell. De kötelessége a tanítónak példaadásával egyébként is kihatni, nevezetesen: a törvények tiszteletben tartása, a följebbvalók iránti tisztelet, józanság, takarékoság, békés egyetértés, irgalom, kegyelet,

hazafiság, önfeláldozás s egyéb erények gyakorlása által. A mit az iskolában hirdetett, azt a gyakorlati életben tőle megtestesülni lássák.

A fiatal tanító mutassa meg, hogy fiatalon is meg lehet maradni az erény útján. Órizkedjék botrányok elkövetésétől. Üres idejét ne töltsse üres kedvtelésekkel, főleg sehol fölöslegessé ne legyen. A családos tanító élete folytonos élő példa legyen a családok szemében. Családi tűzhelye ne legyen perpatvar s egyéb zivatarok színhelye, hanem boldogság, megelégedés s kölcsönös tisztelet hassa át annak minden egyes tagját. Hogy azonban a tanító hatni tudjon a népre, bizonyos fokú tekintélyre is szüksége van. De a tekintély fokát ne vélje épen fizetésének alacsony vagy magas voltától függeni. A magas fizetés még nem mindig biztosít magas tekintélyt. Teljesítse lelkiismeretesen és előszeretettel kötelemét. Munkája ne legyen napszámos munka. Tanuljon; olvasson, önképezze magát. Aműveltség főkellékének ne a tarokkozást tekintse. Ne legyen hivalkodó, hanem alázatos és szelid. Üres idejét fordítsa javadalmának gyarapítására. Szenteljen néhány órát a nép s különösen az ifjúság tovább művelésére. Alakítson olvasókört, vagy dalegyesületet, ha ez iránt hajlamot érez. Állítson föl népkönyvtárat. Erre nézve bő anyagot talál a Szent-István-Társulat népies kiadványaiban. Az erkölesrontó újságok terjedésének gátát vessen. Ismertesse meg népével a jóirányú lapokat s buzdítsa őket önművelésre. Egy szóval: jöjjön népével érintkezésbe, hogy megértsék őt, hogy tetteiből tanuljanak. S szerény nezetem szerint, ha a tanító mindezen kellekeknek megfelelt, helyesen tölti be föladatát a társadalomban.

Már most lássuk, miként viselkedik több-kevesebb tanító e követelményekkel szemben?

Az alsóbb osztályhoz tartozó nép vallásosságának szereti külső jeleit adni. S mit tesz a tanító ennek ápolására és fejlesztésére? Saját példaadásával bizony sok tanító — igen keveset.

Csak néhány csekély dolgot említek föl. Ha kereszt mellett megy el, oh hány nem emeli meg kalapját?! A harangszóra lelke érintetlen marad; s csak legalább úgy tenne, hogy a jámbor nép meg ne botránkozzék benne. A templomban ábitat nélkül ül, jobbra-balra beszél a szentbeszéd alatt. Évek óta nem gyón, nem áldozik. Szégyenli, hogy katolikus. Épülhet-e ezen a nép?

Nézzük a tanító egyéniséget.

A fiatal tanító jellemét, modorát, ildomoságát, emberszeretetét nem akarom mérlegelni, mert azt a képző falai között nem lehet egész teljességében kiművelni. Ahhoz az élet iskolája kell, hogy kidomborodjék a váz, a melyet ott megadtak neki. Kezdetben tartózkodó, óvatos, mindenki dicsérőleg nyilatkozik magaviselete felől. De mily sokszor megesik, hogy épen mikor legnagyobb szükség volna a jó példaadásra, megbotlik. Botlik másodszor is, harmadszor is. Egyszer csak azt hallja, hogy mindenki róla beszél.

Az élet iskolájában sokszor gorombasággal fizetnek. Följogosít-e ez bennünket arra, hogy különösen mi, néptanítók viszont gorombák legyünk?! Sem minket, sem senkit. Mégis, hányszor halljuk elmondani egyik-másikról, hogy goromba. Már most hogyan tanuljon az a szegény nép modort, ildomoságot goromba tanítótól?

De szükséges, hogy a tanító emberszerető is legyen. Megbecsülje népét, ha vele érintkezik. Tudja meg, hogy nem a nép van érette, hanem ő van a népért. Vigasztalja a szenvedőt, bátorítsa az ingadozót, dicsérje meg a jóban kitartót, tisztelje meg bizalmas szóval, kézszerítással s helyén való üdvözléssel az arra érdemest. És mit tapasztalunk? Bizony többször hallottam, hogy némely tanító csak akkor beszél szívesen népével, ha fizetni jön. Máskor minden, csak nem tisztességes a paraszt neki. Csodálkozhatik-e az ily tanító, ha viszont őt is hasonló titulusokkal illetik, vagy üldözik? Fogják-e egymást becsülni olyan emberek, a kik maguk sincsenek megbecsülve?

Most lássuk a tanító munkásságát.

A kötő napszamos munkáját többre becsülöm, mint olyan tanítóét, a ki fizetése szerint dolgozik. S hány tanító van, a ki még dicsékszik vele, hogy 3—400 forintért nem érdemes az embernek magát megerőltetni, jobban tanítani. Szerintem ezek még azt a 3—400 forintot sem érdemlik meg. Mert lelkiismeretes, szorgalmas, odaadó, pontos munkára ki adhat irányt a népnek, ha nem a tanító?! Hanyag-sággal becsületes munkára ösztönözni nem lehet. Az ilyen tanítók a szociálizmusnak igazi terjesztői.

A törvényeket a nép is tiszteletben tartja, ha látja, hogy azokat följobbvalóik is tiszteletben tartják. Hasonlóképen az elüljárók iránti tiszteletre is a tanítónak van legtöbb alkalma tanítani a népet saját példaadásával. De, hogy töb-

bet ne mondjak, hány tanító van, a ki papjával meg nem fér? Összeférhetlen kartársaival szemben. Izgatnak egymás ellen. Vajjon, mit tanulhat abból a nép?!

Igy lehet szólni a tanító józanságáról is.

Van tanító, a ki azt hiszi, hogy ha a koreszmában megiszik egy pohár bort, azzal még nem vétett. Pedig vétett már azzal is, hogy koreszmába ment — inni. Mert a ki elmegy egyszer, az elmegy másszor is, s lehet, hogy másodszor már két pohár bort enged meg magának. Kettő után jön a három, három után a négy. Egyszer csak azt látják, hogy a tanító nem épen józanul megy haza a — koreszmából. Szegény, szánandó nép, lehetsz-e így különb mesterednél?!

De ne vizsgálódjunk tovább. Ezek után eleendőnek tartom kijelenteni, hogy a tanító ép úgy árthat, ha nem teszi, mint a mennyire használnia kellene a társadalomra nézve még a takarékoság, békés egyetértés, irgalom, kegyelet, hazafiság, önfeláldozás s egyéb erények gyakorlása által. A tanító példája világító fátyla, legyen az út, a melyen mindenkinek haladnia kell, hogy rendeltetésének megfelelhessen.

Köbölkút.

Stampay János.

Szoktassuk leánynövendékeinket az élet küzdelmeinek elviselésére.

Az igazi nőt vallásosság nélkül elképzelni nem lehet és ha mindenre nevelni kell a gyermeket, akkor erre kell helyezni a fősúlyt. Azt mondhatnánk: Ez a hitoktató dolga. De akkor egy cseppet sem volna igazunk. Igaz, sokat tehet ő is; de gondoljuk meg, elég-e az a néhány óra, a mit a hitoktató adhat? És tehetne ő bár kétszer annyit, munkájának eredményét megsemmisíti az a tanító, kiben igaz vallásosság nincs.

Több cikk jelent meg már a «Népnevelő»-ben is arról, hogy mi a kötelessége a tanítónak, ha az igazi vallásosságot fölébreszteni és fejleszteni akarja növendékeiben. Ha elolvastuk ezeket és ha valami jót hallunk, azt követni is akarjuk, akkor a sikerre számíthatunk.

Tanítsuk meg a gyermekeket arra, hogy szívből imádkozzanak; hiszen tudjuk, hogy a legnagyobb vigaszt mindig az imában leljük föl. Nem tudok elképzelni szebb látványt, az ájtatosan imádkozó gyermekeregnél. Azért ne engedjük meg soha, hogy a gyermekek siessenek az ima elmondásával, mondják el csendesesen, de ne nyujtsák a szavakat és a tanító imádkozzék velük együtt.

Tanítsuk meg nekik több imát; tudjanak külön imát: az őrangyalhoz, a szülőkért, testvérekért stb. Nagyon szép és hasznos, ha a boldogságos szűz Mária tiszteletét is fölébresztjük leánykáink szívében. A szombati napot szenteljük a szűz Mária tiszteletére és ezen a napon az iskolában mondjunk közös imát hozzá. A vallásosság fokozására nagyon fontos, ha egy kis

szűz
Sokba
méter
kapur
szobo
kapur
haszn
mind
rocsk
tetésr
ki vir
A l
modo
tanít
is, fo
lstván
ezikk
kat m
tosíth
Jus
jó do
is, ha
embe
rancs
a pá
szeri
női s
szív
A
Ha o
mek.
bizon
rára
men
ves
sok
legyü
gunk
gond
sem
intéz
árvát
Az
hogy
is vo
eldol
külön
lógot
ülne
szer
vona
hogy
hulla
Az il
Ne l
az á
nyez
pártj
Me
bales
időb
esetl

szűz Mária-szobrocskát tartunk a tanteremben. Sokba nem kerül, mert elég ha egy-két decziméter magas. És ha megtörténik az, hogy virágot kapunk a gyermektől, tegyük kis pohárkába a szobor mellé. Tavasszal és nyáron annyi virágot kapunk tőlük úgyis és ennél szebb célra nem használhatjuk el soha. Ügyeljünk arra, hogy mindig más-más leányka virágját tegyük a szobrocskához és ezt többre becsüljük minden kitüntetésnél. Van-e boldogabb annál a leánykánál, ki virágját a szűz Mária szobra előtt látja?

A ki hisz és imádságban enyhülést talál, sok módot tud találni arra, hogy másokat is megtanítsa szívből imádkozni. Tanuljunk másoktól is, fogadjuk el azokat a tanácsokat, melyeket Szokoly István a «Népnevelő» 2-ik számában megjelent cikkében ajánlott; ő mondja: lássuk el magunkat módszeres munkával is, hogy a sikert biztosíthassuk.

Jusson eszünkbe az is, hogy minden szép és jó dolog nemesíti a szívet. Nemes cselekedet az is, ha embertársainkat szeretjük. Neveljük tehát emberszeretetre növendékeinket. Az Isten is parancsolja ezt, de az életben sokan elfelejtik ezt a parancsolatot. Segítsünk ezen tehetségünk szerint. Ha ezt a nemes érzelmet beolthatjuk a női szívébe, sok sebet begyógyítanak a szenvedők szívében.

A gyermekekre nagy hatást gyakorol környezete. Ha otthon, az iskolában csak jót látna a gyermek, kevesebb rosszat követne el életében. De bizony gyakran van eset, hogy a szülei ház kárára van a gyermeknek; ellensúlyozzuk ezt, a mennyire lehet. Keltsük föl szívében a rokonszenves érzelmeket, a jóindulatot és szeretetet mások iránt. Mutassunk mi is jóindulatot irántuk, legyünk elnézők a gyengék iránt és vonjuk magunkhoz igaz szeretettel mindegyiket. Legyen gondunk az olyan gyermekekre is, kire talán senki sem gondol szeretettel, kihez talán senki sem intéz egy jó szót; találunk közöttükilyent is: az árvát. Mi ne forduljunk el tőle!

Az árva sokszor elhagyatott és megtörténik, hogy kis társnői sem állnak szóba vele. Nekem is volt már egy kis árvám. Rendesen másoktól eldobott ruhadarabokat hordott és bizony nagyon különös volt abban a ruhában, mely csak úgy lógott rajta. Vettem észre, hogy nem szívesen ülnek melléje, de csak türtem egy ideig. Egyszer játszani készültek. Észrevettem, hogy társa vonakodva nyújtotta neki kezét és azt is láttam, hogy azokból a dióbarna szemekből könnyek hullanak alá. Rendezni kellett a dolgot. Az ilyen árvához beszéljünk szelíden, gyengéden. Ne legyen igaz ez a közmondás: «Az árvát még az ág is huzza». Nem azt mondom, hogy kényeztessük, csak azt, hogyha megérdemli, fogjuk pártját.

Megesik az is, hogy valamelyiket apróbb baleset éri az iskolában, vagy tavaszi és nyári időben az iskolaudvaron. Elesik, orra vérzik, esetleg tüskébe lép, stb. Ilyenkor nézni kell

azokat az aggódalmas arcokat, mint kísérik figyelemmel a tanítónőt, a ki segít a kis tehetetlenen. És ha rendbe jön a dolog, — például kiveszi a tüskét, — milyen hálás arccal veszik körül valamennyien. Rokonszenvet ébresztettünk magunk iránt és ezzel megvetettük az alapját annak, hogy részvétet keltettünk szívükben mások iránt.

Hallottam már: «Én ugyan nem emelgetem, ha elesik! Azt nem kívánhatja senki, hogy dajka is legyenek!» Nem, nem kívánja senki és nem is kell dajkálni az iskolába járó gyermeket. Ha valamelyiknek baja esik, segíthet rajta társa is. De mégis, ha mi is ott vagyunk, ha mi is segíthetünk, tegyük csak meg. Hogy mit és mennyit, megszuggja a szívünk. Higyjük el, nem leszünk lealázva.

Azt is tapasztaljuk, hogy a mostani időben egyre fogynak az egyszerűség hívei és hódít a pompa, a divat. Sokan vágyakoznak drága ruhák után az uriosztálybeli nők közül úgy, mint a nép lányai közül valók. Csipke, selyem, bársony kell mindegyiknek; nem hiszik el, hogy szép az, mi egyszerű. Látják ezt a leánykák is és hogy a nagyok példáját ők is követni akarják, tudjuk jól. Némelyik olyan büszkén foglalja el helyét az iskolában, ha új ruhája van és lesi, vajjon a többiek nézik-e?

Szeretem, ha a kis leányok féltik ruhájukat, ha vigyáznak arra, hogy tiszták maradjanak; de ha azt látom, hogy ők is csak azt nézik, melyiké csipkésebb, melyiké selymesebb, elszomorít az a gondolat: hátha ők is olyanok lesznek, mint vannak sokan, kik képesek éhezni, csak azért, hogy újabb meg újabb ruhákat vásároljanak, kik képesek családjukat veszedelembe sodorni, csak azért, hogy ragyogjanak, csillogjanak. Vannak, kik részvétlenül haladnak el a koldus előtt, kik nem ejtenek könyvet másokért soha, de örökig sirnak azért, ha nem kaphatják meg az óhajtott ruhát vagy kalapot.

Szeretessük meg a leánykával mindazt, mi egyszerű. A tanítónő ne legyen fényűző, hordjon egyszerű ruhát és mindig legyen előtte kötő is. Az iskolába vigyük be az egyszerűséget, még így is nehéz lesz megküzdeni a kor betegségével.

Szoktassuk őket munkálkodásra. Nyujtsunk nekik módot arra, hogy örömet találjanak elvégzett munkájuk eredményében. Mutassunk érdeklődést és örömet mi is, a sikerrel bevégzett munkához. Ne engedjük meg azt, hogy lustálkodjanak; követeljük meg, hogy földadataikat pontosan elvégezzék.

Nagyon jó, ha kézimunka-oktatásban is részesülnek a leánykák. Ez szórakozást és örömet nyújt nekik; hasznos is, mert láttam már, hogy falusi leánykák eladogatják munkájukat. Téli időben otthon is fordíthatnak egy kis időt kézimunkára és jól esik nekik az, hogy néhány fillért már ők is képesek keresni.

Ha mindnyájan erős akarattal fogunk a munkához, ha mindnyájan azon iparkodunk, hogy a leányszívet jószággal, szeretettel és munkakedv-

vel töltjük el, lehetetlen, hogy a lelkiismeretes munkát siker ne koronázza.

Én erősen hiszem, hogy a jó példa és egyszerűség szemlélése nemesíti a szívet és merem állítani: a nő szíve megérti a szenvedők szavát és gyamolítani fogja a gyengéket, ha beviszjük az iskolába az egyszerűséget, a jóságot és vallásosságot. És ha már egyszer a női szív bírja ezeket a kincseket, kimehet az élet viharába, e nemes tulajdonoktól nem foszthatja meg senki sem.

A betegségre gyógyírt keresünk, de az igazi segítséget a Mindenhatótól várjuk. A hitetlenség, vallástalanság és esüggedés szintén nagy betegség; keressük meg reá az orvosságot, de ne fedjük el a jó, a kegyes Isten segítségét kérni hozzá.

Sopron-Ujlak.

Oszoly Jolán.

A kézügyességi oktatásról.

Az általános népoktatási intézetek, ipari, művészeti, vagy ha úgy tetszik, iparművészeti oktatása tekintetében újabb időben tapasztalható nagy eltérések, különbségek és ellentétek bizonyoságot szolgáltatnak arról, hogy az oktatásnak ez az ága még nem találta meg azt a biztos és kétségtelenül helyes irányt, a melynek végpontján az iparművészeti képzés teljes és végleges kialakulását megállapítani lehetséges volna.

A vakon tapogatózó, terv és rendszer nélkül dolgozó, vagy megokolhatatlan sablonok szerint munkálkodó laikusoknak és egyúttal kontároknak vagy egyszerű mesterembereknek nagy serege az utóbbi időben végre a kézügyességi oktatásnak nagyobb gondtal és céltudatossággal kiesztelt rendszerével találta magát szemben.

Az utolsó évtizedben a Slöjd kézügyességi oktatás apostolai kétségtelen elsőséget, vezető szerepet biztosítottak a többivel szemben a maguk számára. Úgy látszik azonban, hogy a céltudatos és okszerű nevelés barátainak pálmakoszorúját az iparművészeti oktatás nagymestere: az amerikai J. Liberty Tadd, akkor ragadja el előlük, a mikor már azt úgyszólván minden verseny és küzdelem nélkül birtokukba vehetni vélték.

A természet beható tanulmányozására, a minden irányú szemléletre, meg a fizikai és szellemi öntevékenységre alapított nevelésnek ez a lelkes nagy energiájú apostola, oly meggyőző logikával és teljes világossággal mondja el e kérdésben alkotott nézeteit, hogy azokkal a magyar tanítóságot szinte kötelességünknek tartjuk az alábbiakban megismertetni:

Az új és valóban helyes nevelési rendszer föladatának összegezésékepen ki van fejezve az, hogy a gyermeknek kezdettől fogva természetes úton az öntevékenység által kell az ismereteket megszereznie.

Ezt a föladatot a kezek nevelése által is föltétlenül szolgálnunk kell. A J. Liberty Tadd által

megkövetelt kézügyességi oktatás segítségével kifejlesztjük a gyermekben:

1. A fogalomszerzésre rendelt tehetséget és pedig úgy az észlelésre, valamint a fölvett benyomások kifejezésére szolgáló szerves eszközök igénybevételével.

2. Az alapos megfigyelést eszközlő képességet.

3. A kifejezésbeli könnyedséget, még pedig nem csupán szóval és írásbelileg, hanem a legkülönbözőbb módon a kéz segítségével is.

4. A szellemi, gondolkozási tevékenységet és általában az összes lelki erőket.

5. Az idő legesekélyebb részének teljes kihasználására szolgáló valódi ügyességet.

6. Az alkalmazkodási képességet az alapvető tevékenységek legtöbb esetében.

Van azonban a kézügyességnek néhány olyan faja, melyek ezeknek a föladatoknak a szolgálatára nem alkalmasak. Ilyenek például: a papírkivágás, vesszőlerakás, Slöjd-féle fűrészelés és gyalulás, meg az ehhez hasonló asztalos-munkák és egyéb tevékenységek. Ezek a megfigyelő tevékenység kifejlesztésének inkább az útjában állanak és első sorban a hasznos követelményének a kielégítésére szolgálnak. Miután ugyanis a gyermekek a fönt kifogásolt munkálatoknál szokásos háztartási eszközöket: a kenyér-kosarakat, sótaratókat, étszer-tartókat s még efféléket elkészítettek, valóságos kinszenvedéssé válnak rájuk nézve e foglalkozások. A ha-znosra fordított különös figyelem által könnyen kárt tehetünk a gyermek energiájában. Mert habár nemcsak megengedjük, hanem állítjuk is, hogy tanul ugyan a gyermek a tevékenység által, mindamelltt különös súlyt kell helyeznünk a tevékenység természetére is.

A Slöjd beválhat tán a svédeknel, a kinnél hosszúak az éjek és a gyermekeknek nagy szükségök van az efajta foglalkozásokra. Amerika azonban (és valószínűleg Magyarország is) a Skandináviától igen sok tekintetben eltérő viszonyainál fogva más igényeket támaszthat az ifjúsággal szemben. Liberty Tadd szerint a Slöjd munkálatok nem eléggé alkalmasak a kezek, a szemek és a lélek alapterhetségeinek és illetőleg azok tevékenységének a kifejlesztésére. Mert ha munkálatainál folytonosan mérő eszközöket (körzőket, vonalzókat s mint efféléket) használ az ember, akkor a lélek és a szemek sohasem nyrik el azt a képességet, a melynek segítségével a kiterjedési viszonyokat mintegy önkénytelenül és öntudatlanul megbecsülhessék.

Még a 2—3 éven felül terjedő azok a tanulmányok, melyeken a fafaragászati munkálatoknak egyéb fajai, a rajzolásnak pedig minden kigondolható és előre meghatározott gyakorlatai alkalmaztatnak, sincsenek minden hátrány nélkül, mert a növendékeket az ilyenek is akadályozzák, vagy legalább korlátozzák abban, hogy maguktól tervezzenek és teremtsenek.

Ha a kezek nevelését a fejlődés korában elhanyagoljuk, akkor az e tekintetben elkövetett

mulaszt fizikai t segítséget k lődés i a helyz munkás elmulas séget o kenység

Ezek mintha nevezet Ellenke alapvet mek, al alkalma hogy az kálatát zuk, mi a figyel hogy ál mint p gyalupa latok, u tervébe egyúttá engede a körül ügyesse azt is, vétel és különö

Az i rendel módoza azt, a tott ha les ált foglalko lennek

A m kilátás: kel, a nyi ide gyakor mindaz ban ke szellem indítha

A mu tott m nemese élesítés oly ügy nek seg metsze

Az il céljáb lúni, f a nőven föladat nek ki

mulasztást többé nem pótolhatjuk. Minden olyan fizikai tevékenység, a mely bizonyos fokú ügyességet kíván, azt föltételezi, hogy a kéznek a fejlődés idejében módot nyújtunk arra, hogy abba a helyzetbe fejlődjék bele, a melyben az ügyes munkás egykor használni fogja. Ha a kellő időt elmulasztjuk, akkor a léleknek fokozott nehézséget okoz a föltalálás, a tervezés, az öntevékenység és az önálló alkotás.

Ezek a kifogások azonban nem azt jelentik, mintha J. Liberty Tadd általában, minden néven nevezendő famunkálatoknak ellensége volna. Ellenkezőleg: ő maga is azt tartja, hogy ha az alapvető kézügyességet már megszerezte a gyermek, akkor ezek a munkálatok szintén haszonnal alkalmazhatók. Ő csak azt tartja helytelennek, hogy az említett foglalkozási ágak néhány munkálatát a többitől elkülönítsük és úgy alkalmazzuk, mint elemi gyakorlatokat. Különösen fölhívja a figyelmet J. Liberty Taddnak az az állítása is, hogy általában a mesterségszerű foglalkozások, mint például a faesztergályozás, kovácsolás, gyalupadmunka, varrás és a tisztogatási munkálatok, úgy a mint azokkal néhány iskola oktatási tervében találkozunk, nem teszik a kezeket egyúttal arra is alkalmassá, hogy a léleknek is engedelmességedjenek. A legtöbb munkánál ebből a körülményből magyarázhatjuk meg az igazi ügyesség hiányát. Ezért tapasztaljuk nem ritkán azt is, hogy a műérzékkel bíró munkás csak kivétel és hogy a mesterségben a művészet csak különös ritkaságszámba megy.

Az igazi kézügyesség abban áll, ha valaki a rendelkezésére álló különböző és sokféle kiviteli módzatok közül értelmesen ki tudja választani azt, a mely leginkább alkalmas valamely óhajtott hatás előidézésére. A gyalulás vagy fűrészelés által erősíthetjük ugyan izmainkat, de e foglalkozásokhoz alig van valami köze az értelemnek.

A művészi nevelés céljait a siker nagyobb kilátásával szolgálhatjuk azokkal a munkanemekkel, a melyek az izomtevékenységen kívül a környi idegeknek: mint az érzékek műszerveinek gyakorlására is alkalmasak. E munkanemeknek mindazokat a cselekvési proceszusokat magukban kell foglalniok, a melyek az izmokat és a szellemi tehetségeket egyúthatható tevékenységre indíthatják.

A művészi képzés céljára helyesen megválasztott munkanemek megfelelő alkalmazásukban nemcsak a deszkagyalulásra, vaskovácsolásra, élesítésre képesítik az embert, hanem egyúttal oly ügyességgel ruházzák föl a kezeket, a melynek segítségével például idegeket boncsolni, rézbe metszeni, vagy hegedülni is képes leend.

Az ily értelemben vett kézügyesség megszerzése céljából nem szükséges az, hogy az iskola gyalulni, fűrészelni, kovácsolni, vagy nyilalni tanítsa a növendékeket, valamint nem képezheti az iskola föladatát az sem, hogy a tanulók alaptehetségeik kifejlesztése céljából: rézmetszőket, bon-

colzó-orvosokat, zenészeket s mind efféle speciálistákat neveljen.

Azok, a kik úgy vélekednek, hogy a kézügyességi oktatást a kalapáctól és fűrészről nem lehet elválasztani, nem gondolkodtak eléggé a kérdés fölött. Pedig a kézügyesség és a mesterségszerűen üzött munkanemek között a különbség elég szembeszökő. Az elsőnek a másodikat meg kell előznie.

A hivatásszerű foglalkozásokra, mesterségekre, nem a kézügyességi alapvető oktatás segítségével, hanem szakiskolákban, technikai intézetekben kell szakembereknek tanítani az ifjúságot.

A valódi értelemben vett kézügyesség alatt tehát: 1. a kéz által szerzett és ugyancsak a kéz segítségével kifejezhető fogalmakat; 2. a gondolatoknak és a kezeknek összeköttetését; 3. az ösztönszerű erőknél és az ember vele született hajlmainak a jó és rossz benyomások fölvételére leginkább alkalmas időben való kiképzését; 4. a tanulmányozás megkönnyítését; 5. a kenyérkereseti foglalkozások véghezvitelére való ügyesítését értjük.

Juhay Antal.

(Folytatása következik.)

Dr. Walter Gyula és Parker Ferencz.

Az elemi népoktatás fejlesztése érdekében az eszmék hullámzó sokaságában az ó- és az újvilág — Európa és Amerika — lép egymással versenyre.

A verseny alapja a gyermek nevelése és képzése. Az eszmék teremtik meg az irányelveket, ezek pedig fáradhatlan terjesztőit, kik fáradságot nem ismerve, állnak az eszme megvalósításának szolgálatában.

Dr. Walter Gyula prelátus, főtanfelügyelő is egyike azon filozófiailag képzett pedagógusainknak, kinek figyelme minden pedagógiai irányzatra kiterjed.

Igy kiterjedt a csikágói apostolra, Parker Ferenczre is, ki a gyermeknevelés és képzés szak-körében a modern didaktikai vívmányokkal összhangzólag a konzervatív irányzatot is képviselven — jobban mondva összeegyeztetven — a gyermek nevelését és képzését egyrészt az egyéni, másrészt a társulati életnek megfelelőleg a lehető legegyszerűbb alapon és anyagközben törekedik átalakítani.

Ezen törekvése annál méltóbb a figyelemre, mert kétségtelen, hogy a modern kor modern pedagógiai követelményei, mint ilyenek hovatovább túltengésre és az embernevelésnek nagy problémájában folyton a kísérletezésnek alávetett generáció ingatag eredményre vezetnek. Hiányzik bennük a valódi tudás, az értelmiség, az önállóság, az igaz jellem és a tétovázást nem ismerő akaraterély. S mert hiányzik, ezt tartom én népünk erkölcsi és anyagi ziláltságának okául.

Kevesen akarják megérteni, hogy a gyermek lelke az ő korában teljesen fordított arányban

áll napjainkban azon követelményekkel szemben, amelyek tanterveink methodikájukkal egyetemben előírják. Ebből magyarázható meg azután az a dekadencia a mi a tanításban az elért eredményt illetően tapasztalható. Ez csak szomorúságra indít bennünket és pedig az elemi népiskolától kezdve a középiskolák negyedik osztályáig.

Őszintén szólva — a mit egyébként sehogyszem tagadhatunk el — a 6—14 éves gyermekgeneráció szellemi kiképzetése valódi martyrumság és tortúra számba megy a főt jelzett osztályokban. Valóságos gúnyjává a pedagógiai alapelvek: *legyen a tanítás egyszerű.*

Miért is elismeréssel kell tartoznunk dr. Walter Gyula főtanfelügyelőnek, hogy Parker Ferenczet, az egyszerűségnek, a pedagógiai következetesség ezen uttorójának «iskoláját» a «Tanítók Kaszinó»-jában bemutatta.

Reméljük is, hogy a fölolvadás közkinésünké válik s nemcsak közös megvitatásunk tárgyává lesz, hanem át is ültetjük azt a mi viszonyainkhoz alkalmazottan.

Érdekesnek tartom regisztrálni, hogy a munka ezen pedagógiai büszkesége értesülvén a fölolvadásról, köszönete jeléül a következő kiadványokkal kedveskedett sajátkezüleg irt levelének kíséretében:

«The Elementary School Teacher and Course of study». E munka elveinek terjesztésének szolgálatában áll.

«Course of study Chicago institute academie and pedagogig». Részletesen foglalkozik a tananyag, tanalakkal és tanmenettel. Megjegyzvén, hogy Parker az ottani egyetem népnevelési szakosztályának filozófiai előadója.

«Quarlerly annorung cements 1901 szept.». Tanítóképző intézetének értesítője, hol a nevelés-tannak bölcsészettani tanára.

«The School Education». Felöleli az intézetnek szervezetét, berendezését és a fölveteli szabályokat.

«The Parker anniversary quincy 1900.» Emlékkönyv a quincy-i mozgalom 15 éves emlékezetére, a mit halás tanítványai irtak meg annak öröme, hogy a tanítási és nevelési iránynak ezen bátor harszosa quincy-i mozgalmával hova-tovább mindig nagyobb körben terjedő követőkre és ennek révén eredményekre talál!

Verus.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Fiúk és leányok közös oktatása. Két vezető eszméje van most a neveléstudománynak: örökösen vet föl reformkérdéseket; sajtó, könyvek, folyóiratok, mind több reformeszmét termélnék. A másik, hogy mind többször tekintenek vissza a régi neveléstudományba s belátják, hogy ennek sok egészséges gondolata újból volna megvalósítható. Annak idején például a modern pedagógia tudvalevőleg élesen kikelt az ellen, hogy fiúk és leányok közösen oktattassanak elemi iskolákban; azt mondták erre, hogy szűkkeblü-

ségből, fösvenységből cselekesznek így, mert állam, község vagy felekezet nem akartak áldozni népiskolákra. Most pedig kezdenek rájönni, hogy nem kevés pedagógiai bölcsesség nyilvánult ezen közös oktatásban. A kérdéssel most foglalkozott Poroszország vesztfáliei tartományának egy tekintélyes tanító-egylete s határozottan a közös tanítás mellett foglalt állást, ezt kellőleg indokolván. Az okok közül, mint érdemlegeseket, a következőket hozzuk föl: A közös tanítás kisebbé teszi az erkölcsi veszélyt a két nem érintkezésében; jobban szoknak egymáshoz, mintha elkülönítve maradnának; így nyer korrekтивumot a fiúnál természet szerűleg és ösztönszerűleg megnyilatkozó vonzalom és másrészt ellenszenv a leánygyermek iránt; mindkettőről tud a köztapasztalás. Ebben az érvelésben kétségtelenül van igazság. Továbbá az is köztudomásu dolog, hogy a leány természeténél fogva inkább vonzódik némely tantárgyakhoz, mint másokhoz, mondjuk: komolyabbakhoz; közös oktatásnál a fiúk versenyre e tárgyak tekintetében is hatna a leányokra s így a két nem értelmi szempontból közelebb hozatnék egymáshoz s így általános művelődési szempontból is, a minék szintén nagy jelentősége van. Ezenfölül kifejti a szóban forgó tanító-egylet, hogy a népiskolának mindkét nem számára közös általános műveltségi alapot kell adnia; az ismeretek, a melyeket közvetít, olyan elemiek, hogy nem dolgában alig lehet közöttük különbséget tenni; ezt pedig csak együttes oktatással lehetne elérni. Nem kevésbé hatásos argumentuma az egyletnek az, hogy fiúk, leányok a család körében is együtt vannak, egymáshoz hozzászoknak; a népiskola pedig kiegészítője lévén a családi nevelésnek, hasonló alapon, szóval közös oktatással kell hogy működjék. A közös oktatás kétségtelenül nagy föladatot ró akár tanítóra, akár tanítónőre s mindenesetre nehezebb ez a föladat, mint mikor fiúk és leányok részesülnek külön tanításban. Ahhoz a kérdéshez a vesztfáliei tanító-egylet még nem tartotta szükségesnek hozzászólni: hogy vajjon csak tanítónők lássák-e el azt a közös tanítást, vagy hogy vegyesen tanítók is oktathassanak olyan iskolákban. Ennyire a kérdés még nem érett meg; különben is nagy körültekintésre és érett megfontolásra lesz szükség a dologban. Azt azonban föltétlenül tulzásnak és veszedelmesnek tartjuk, hogy középiskolákban fiúk és leányok tanítassanak együtt. *Angliában* már kísérleteznek a dologgal, *Olaszországban* megengedték leányoknak, hogy nyilvános jellegű reális iskolákat látogathassanak. Ezenfölül különösen *Angol- és Németországban* mutatkozik erős áramlat a középiskolai ifjúságnak illetően közös tanítása ellen, holott már sokan szólalnak föl a mellett, hogy a nők számára külön főiskolák alapítandók s így még az egyetemeken se látogathassanak közös előadásokat. Különben a dologban a szociálizmus veti előre árnyékát; az a közös tanítás minden fokán ennek a mozgalomnak kívánsága.

A je
szent Ta
az Aqu
mat a
berment
Turon, H

Megi
tanító-eg
jellegű k
fizetési á
Megjelen
művelőd

Oran
hó 1-én
Szerkesz
iskolai ig
sét mele

Egy
érseki n
terkanon
tanítóké
nari tes
hozzánk

A kö
fájdalom
Róbert
mel vise
részesül
tanári é
d. u. 2
1902 jan
Az elhur

Zitl
nyait Ka
Káplán
sabb kil
rendkívü
csán. U
gyontat
rinben,
is volt
később

azóta m
egyesüle
fejtett k
dott em
kere buz
volt, azt
rettel f
olvasta

tasságra
Plébános
alatt áll
meleg b
Hatálaró
abból é
és a hal

január 2
előtt 10

A k
melynek
hont ny
belügym
Egyesüle
választó
közékpé

Margalit
Gyula d
Péztárc
Fieber

IRODALOM.

A jellem és a szabad akarat. Erdekes tanulmány szent Tamás tana szerint. Irta Fludorovics Zsigmond dr., az Aqu. Szent-Tamás-Társaság rendes tagja. Külön lenyomat a «Bölesei Folyóirat» 1901. évi folyamából. Ára bermentes küldéssel egy korona. Kapható szerzőnél, Felső-Turon, Hontmegyében.

Megjelent A veszpréme gyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület «Tanügyi Értesítő» cím alatt hivatalos jellegű lapot indított meg. Szerkesztő *Gubucz Lajos*. Előfizetési ára tagoknak egy korona, nem tagoknak két korona. Megjelenik minden hó 15-én. A lap az egyesületi tagok önművelődésének organuma.

Orangyal Képes gyermekujság. Megjelenik: minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ára egész évre két korona. Szerkesztő *Kárpáthy Endre* nyugalmazott felsőbb leányiskolai igazgató Győrött. E jeles gyermekujság terjesztését melegen ajánljuk.

VEGYESEK.

Egy erdemes egyházi tanfőú halála. A kalocsai érseki megyének gyászja van: *Zittl Róbert* idősebb mesterkanonok 58 éves korában meghalt. A kalocsai kath. tanítóképző igazgatóját vesztette el az elhunytban. A tanári testület a következő gyászjelentést küldte be hozzánk:

A kalocsai róm. kath. tanítóképző intézet tanári kara fájdalomtelt szívvvel jelenti szeretett igazgatójának, *Zittl Róbert* prépost-kanonoknak, példás keresztény türelemmel viselt kínos betegség s a haldoklók szentségében való részesülés után, életének 58-ik, áldozópapságának 36-ik. tanári és igazgatói működésének 6-ik évében, f. hó 26-án d. u. 2 órakor bekövetkezett gyászos elhunytát. Kalocsa, 1902 január 27. Jézus szent nevében nyugodjék békében. Az elhunyt tevékeny életéből adjuk a következőket:

Zittl Róbert 1844-ben született Apatinban. Tanulmányait Kalocsán végezte s 1866-ban szenteltetett pappá. Káplán volt Veprovácson és Hódsághon. 1869-ben magasabb kiképzetetés végett Bécsbe ment s már 1872-ben rendkívüli, 1874-ben rendes theologiai tanár lett Kalocsán. Ugyanakkor tanára lett a tanítóképző intézetnek és gyóntatója az apácáknak. 1877-ben plébános lett Temerinben, mely minőségében kerületi jegyző, iskolalátogató is volt hosszabb ideig. 1890-ben prépost, majd öt évvel később kanonok lett s akkor visszatért Kalocsára, hol azóta mint plébános, majd mint a keresztény munkások egyesületének elnöke és a tanítóképző-intézet igazgatója fejtett ki áldásos működést. Ez utóbbi minőségében az áldott emléktű *Mócsy Antal*nak volt utódja, kinek siremlékére buzgón gyűjtötte az adományokat. A mi szabad ideje volt, azt rendszeresen könyvei közt töltötte. Nagy előszeretettel foglalkozott főleg a keleti nyelvekkel. Minden nap olvasta a zsidó szentírást s a zsidó nyelvben olyan járasságra tett szert, hogy szótár nélkül értette a szöveget. Plébánosi teendőin kívül sokat foglalkozott a vezetése alatt álló keresztény munkásegyesülettel. Régi időkben meleg barátság fűzte *Bende Imre* nyitrai püspökhöz. — Határolól a kalocsai főkapitány gyászjelentést adott ki, s abból értesülünk, hogy *Zittl Róbert* hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeiben való példás részesülés után január 26-án hunyt el. Temetése kedden, január 28-án délelőtt 10 órakor ment végbe óriási részvét mellett.

A katolikus főiskolai internátus egyesület, melynek célja a katolikus egyetemifűság számára otthon nyitni, a napokban nyerte meg alapszabályaihoz a belügyminiszteri jóváhagyást s ma tartotta a Szent-Imre-Egyesületben első rendkívüli közgyűlést, melyen megválasztották a tisztikart s a választmányt, mely következőképp alakult. Elnök: *Ij. Zichy János* gróf. Alelnök: *Margalits Ede* dr. egyetemi tanár. Igazgató: *Glattfelder Gyula* dr. a központi papnevelő tanulmányi felügyelője. Pénztáros: *Gábler Lajos* Pál, pénzügyi tanácsos. Titkár: *Kieber Henrik*. Választmányi tagok: *Acsay Ferencz*.

Apponyi Albert gróf. *Békefi Remig* dr., *Concha Győző* dr., *Csillagh Gyula* dr., *Demeczky Mihály* dr., *Demkó György* dr., *Dessewffy Auréli* gróf, *Ember Károly*, *Esterházy Miklós* Móríc gróf, *Gieswein Sándor* dr., *Gyürky Odón* dr., *Hainiss Géza* dr., *Károlyi Sándor* gróf, *Kisfaludy A. Béla* dr., *Krizsán Mihály*, *Magyar Gábor*, *Mihályfi Akos*, *Prohászka Ottokár*, *Rakovszky István*, *Redl Béla* báró, *Steinberger Ferencz* dr., *P. Tomcsányi Lajos*, *Ugron Gábor*, *Wenckheim Frigyes* gróf, *Wolafka Nándor* dr., *Zichy Aladár* gróf, *Zichy Nándor* gróf. A közgyűlés fölhatalmazta az elnököt és az igazgatót, egy az internátus céljainak megfelelő ház vételét és elhatározta, hogy céljainak elérésére nagyobb akciót indít.

Iskola-ünnep. A geletneki róm. kath. népiskola «Jézus születése» című betlehemi pástorjátékot szép sikerrel adta elő. A jótékony célra 30 korona jövedelem gyűlt be. A szép siker *Szkladányi József* tanító buzgóságának érdeme.

Fölvívás. T. tagtárs úr! A nógrád-romhányi egyesített kath. tanítói kör elnöksége részéről a f. évi tanítói gyűlésen kiosztandó jutalomdíjakra dolgozatul a következő tételek jelöltettek ki: 1. Miképen szoktassuk növendékeinket engedelmességre? Jutalomdíja: tíz kor. 2. Mi által tehetjük tanításunkat érdekessé vagy vonzóvá? Jutalomdíja: tíz kor. 3. A búza és rozs okszerű termelése. Jutalomdíja: egy darab húsz frankos arany. 4. Melyek a szikésé tudnivalók a gazdaságban az állatok tenyésztésénél? Jutalomdíja tizenöt kor. A dolgozatok jelge alatt legkésőbb f. év április hó 15-ig megbirálás végett a kör egyházi elnökének, nagys. és főtiszt. *Kammerer Ferencz* ez. kanonok, ker. esp. plébános úrhoz Nógrád-Verőczére küldendők. Tolmács. 1902 január hó 26-án Kartársi üdvözlélt *Flórián Márton*, a kör jegyzője.

Szerkesztői üzenetek.

S. J. Beérkezett. Közzétettük. — **P.** Válaszunk ez: 1. A községi pénztárból csak bélyeges nyuguttványra veheti föl az említett járandóságokat. 2. A kéménysóprás díjat az iskolafőntartó fizeti. — **V.** Ha az illető lap nem közli, úgy átvesszük. Inkább van helye itt, mint ott. — **Sch. A.** Foglalkozunk a kérdéssel; addig is türelmet kérünk. — **F. M.** Ha beérkezett, akkor okvetlenül megjelent. — **R. I.** Beérkezett. — **B. J. A.** «Magyar Tanítók Orsz. Takaréki és Hitelszövetkezet»-nek hivatalos helyisége: VIII., József körút 8. sz., I. em., a «Magyar Tanítók Kaszinója»-ban. — **B. F.** A mint betöltötte a 15. évet, kimaradhat. Mert megszünt a törvényes tankötelezettség, nem büntethető. — **K.** Beérkezett, felhasználjuk. — **«Római»** 1. Törvényes alapon szavazó és megválasztható is; 2. megválasztható, mert nem ő viseli a hivatalt. — **B. D. V. A.** Mai lapunkban teljes tájékoztató olvasható. — **V. A.** Köszönet. Fölvívásunkat. — **Sz. J.** 1. A segély-alap pályázatát lapunkban is közzéteszük. 2. Végkielégítésre igényt tarthat. Levelet is irtunk. — **J. A.** Beérkezett. Jónni fog. — **V.** Az utolsó órában kaptuk kézhez. — **L. J.** A régi kedv és a régi lelkesedés csak a kishitűeket hagyhatja el. Üdvözlét.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A nyitra-pásztói kántortanítói állásra a Népnevelő 1901. évi december 22-iki számában hirdetett pályázat f. évi márczius 2-ig meghosszabbítatik. 35 1-2

Egri érseki megye.

A sajobárkonyi iskolánál egy tanítói állás február 4-én betöltetik. Fizetése: két szoba, előszoba, konyha, kamara és pinczéből álló lakás; 220 kor. a hitközségtől, 680 kor. államsegélyből. A folyamodványok alulírthoz küldendők. *Nagy Antal*, esp. plébános. 27 2-2

Csanádi egyházmegye.

A Fr.-N.-Iratosi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelem készpénzben 300 korona; 18 1/2 hektoliter buza, 9 1/2 hektoliter árpa, 2 öl tűzifa haza szállítva, lakásfűtésre szükséges szalmát a község adja. Két szoba, egy konyha, fa- és éléskamra, istálló, disznóól, 450 öl házikert, melynek fele szőlővel van beültetve, egy tehén és egy sertés szabad legeltetése; körülbelül 1000 lélek utáni stóla. Kötelessége a tanító és kántori állással járó összes teendőket végezni. Kérvények a kisoratosi róm. kath. plébánia hivatalhoz február 15-ig küldendők. 30 1—2

Győri püspöki megye.

Vedény (Mosonm.) nagyközségben róm. kath. népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalom: 800 korona évi fizetés, 1 csinos szoba és 100 darab rőzse. Kötelessége: az I. osztály vezetése, ismétlő fiúk oktatása és a kántori teendőkben segédkezés. Tannyelv: magyar-német Pályázhatnak okleveles nőtlen tanítók f. é. február hó 15-ig. Zenében jártasak (zongora, hegedű) előnyvel bírnak és szép mellékjövedelemre számíthatnak. A kellőleg fölszerelt kérvények Dr. Hákonkány Sándor esperes-plébános és iskolászéki elnök úrnál nyújtandók be. 31 1—1

Kassai egyházmegye.

Abosi (Sárosm.) róm. kath. tanítói állomás betöltendő. Pályázat február hó 6-án Somoson tartatik, hol a pályázók személyesen jelentkeznek. Tanítónők elfogadhatnak. Jövedelem állami segéllyel 800 korona. 37 1—1

Pécsi egyházmegye.

Baranya-hetvehelyi kántortanítói állására február 18-ig pályázat hirdetik 1. A községtől kap 800 koronát. 2. Az uradalomtól 9 öl kemény hasábtát, melyből az iskola is tüttetik, ezért 4 öl fölapróztatik. 3. Van jó fél telke, nagyobb fele rét vagy réttöld, saját művelés. 4. 50 koronáig stóla 5. Ostyasütés 10 korona. Tannyelv német-magyar. Utolsó posta Abaliget. Vidék József iskolászéki elnök. 34 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A krompachi kath. kántortanítói állomásra február 2-ára pályázat hirdetik. Fizetése a városi pénztárból 800 kor, onnan kapja a korpóléköt is, tandíj 100 kor. saját használatra 32 méter fat, az iskola fűtésére 20 métert. Orgonálásért a templom pénztárából 80 kor. Stóla 200 kor. Két szobából álló lakás, konyha, éléskamra, faszín és kis házikert. A tanítási nyelv magyar, német és töl nyelvet érteni kell. Kérvények az iskolaszékre czimezve Majkath István plébánoshoz küldendők. Személyes megjelenés előnyvel bír. 23 2—2

Helyreigazítás. A Népevelő 2-ik számában hirdett pályázatot helyreigazítjuk, és így olvasandó: "Terményekben: minden pártól 1/2 veka tiszta buza, körülbelül 80 pár." — A kántorválasztás február 5-én lesz. 33 1—1

Rudnoki róm. kath. kántortanítói tótajku állomásra február 16-ig pályázhatni. Javadalmazás: Lakás, konyha, csür, istállók, 12 kataszter hold szántóföld rettel együtt, melyet maga művel, közös legelő, 10 köböl rőzs, 140 kor. álliatek, egy tanterem is fűtendő, 412 kor. készpénz, stóla legalább 80 kor Gazdasági tanfolyam után 100 kor. tiszteltíj. Esperesi hivatal Rudnokon posta Jászó. 32 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A pazmándi (Fejérm.) róm. kath. elemi iskolához osztálytanító kerestetik. Évi fizetése: 360 lrt. és butorozott szobából álló lakás. Kötelessége az I. osztályt vezetni, az ismétlődően társaival főtávtva tanítani és a kántorságban segédkezni, miért is a kántorságban való jártaság megkívántatik. Okmányok az iskolaszék elnökségéhez február hó 9-ig küldendők Balogh Sándor főtanító. 35 1—1

Egy helyettes kerestetik

megfelelő díjazás mellett az apátfalvi róm. kath. kántortanítói állomásra. Azonali jelentkezések **Bárdy Antal** iskolaszéki elnöknel. **Apátfalu** u. p. Trencsén.

21 2—2

FRANCO

szállítja a miniszterleg ajánlott és többször kintüntetett, **mély fekete, fénytelen, hamar száradó, tartós és hasznalatkész** 25 2—3

Iskolatábla-mázát

egy 1/1 badogszelence 3/4 kg. kor.	7.—
" 1/2 " " 3/4 " " " " " " " "	3.60
" drb iskolatáblamazecset " " " " " " " " " "	1.60
" palaczk II. hig. piros vonalozó-festék ecsettel " " " " " " " " " "	—70
" rakasz, szállítólevel " " " " " " " " " "	—40

új mazolási és vonalozási utasítással

GRESCHIK GYULA

LŐCSÉN.

GÉPEKKEL BERENDEZETT
ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET.

175 1—52

Rieger
Testvérek

Budapest,
Garay-utca 48. sz.

Rieger Testvérek Jägerdorfi (Osztr.-Szilézia) cs. és kir. udv. orgonagyaranak fiokja.

Legolcsóbb áron kiváló legnyomasu (pneumatik) orgonákat szállítanak.